

NALÉHAVÉ ÚKOLY A SNY V EVROPSKÉM ÚZEMNÍM PLÁNOVÁNÍ

Juri Lass

Především bych chtěl podat stručný přehled estonských úspěchů a problémů a na základě těchto problémů bych se chtěl pokusit o určení nejdůležitějších naléhavých úkolů pro svou vlast a v souvislosti s rozšířením EU i naléhavých úkolů pro ni. Musím bohužel ukončit svůj projev hovořením o překážkách kooperace v územním plánování vzniklých v kvůli předpisům PHARE a INTERREG.

Estonsko, jeho úspěchy a problémy

Podle nejnovějších tvrzení EU je Estonsko jedním z neúspěšnějších kandidátů přijetí. Vytváření struktur potřebných pro suverénní zemi začalo asi před 10 lety, ještě před znovuoústavením nezávislosti Estonska v r. 1991. Prvním zákonným dokumentem uvedeným v platnost byl zákon o místních orgánech veřejné správy z r. 1989. Dnes přebírají estonské magistráty odpovědnost za své závazky a spravují příjmovou stránku svých rozpočtů. Okresní orgány veřejné správy jsou státní institucí. Místní orgány veřejné správy druhého stupně v Estonsku neexistují, jejich funkci vykonávají částečně okresní svazy (UNIONS) místních orgánů veřejné správy.

Privatizace podniků je prakticky ukončena, pozemková reforma se ještě opožďuje, zvláště ve městech. Máme zde nejmodernější telekomunikační systémy - Estonsko patří k evropským zemím napojených na Internet. Nejsložitějším úkolem je restrukturalizace života na venkově. Dědictvím sídelního systému, za sovětské éry zdeformovaného, je disproportionální počet obyvatel v hlavním městě (asi 1/3 celkového obyvatelstva) a relativně opuštěné periferní oblasti (všeobecné informace o Estonsku - viz závěr příspěvku).

Díky řídkému osídlení se v Estonsku uchovala bohatá a rozmanitá příroda - asi 50 % jejího území je pokryto lesy, a to nikoliv člověkem založenými lesními porosty, jak je to v Evropě obvyklé, ale skutečnými přirozenými lesy s bohatou faunou a flórou. Podle toho, co bylo řečeno výše, je stav životního prostředí celkem dobrý - s výjimkou několika silně znečištěných lokalit z doby sovětské okupace, které jsou postupně odstraňovány. Vnitrostátní silniční síť je v Estonsku hustá a dobré kvality, nicméně spojení země se střední a západní Evropou je nesmírně špatné. Pokud jde o vnitrostátní osobní

dopravu, úloha kolejové dopravy se v Estonsku značně snížila. Aby byli lidé vylákáni ze svých soukromých automobilů k cestování veřejnou dopravou - městskou i meziměstskou - je nutno, aby se kvalita tohoto dopravního prostředku podstatně zlepšila; je třeba položit mnohem větší důraz na kolejovou osobní dopravu mezi městy. Ta potřebuje radikální zlepšení technických podmínek kolejí, aby bylo možno snížit časoprostorové vzdálenosti mezi významnými centry řádově o jednu veličinu. Je potřeba vytvořit povědomí, že veřejná doprava není jen podnikáním pro zisky, ale že je to především společenský problém, jehož řešení významnou měrou ovlivní stav životního prostředí. V osobní železniční dopravě Estonsko ve skutečnosti nemá spojení se střední a západní Evropou; vlakové spojení mezi Tallinnem a Varšavou, které nyní není v provozu, překonalo 900 km za 16-17 hodin. K atraktivnímu způsobu cestování to mělo přirozeně daleko. Hovoříme o evropské integraci. Nemáme dobře fungující, moderní a co nejkratší časoprostorové spojení země s ostatní Evropou, a proto nám chybí nejdůležitější územní prvek k zajištění vývoje evropské integrace. To by mohlo nasměrovat náš workshop a evropský územní rozvoj k **NALÉHAVÉMU ÚKOLU** - zřízení moderních, časoprostorově krátkých spojení země se státy - kandidáty členství v EU. Je to samozřejmě starost těchto zemí-kandidátů, ale stejně, a dokonce i více by to mělo být starostí členských zemí EU.

Regionální politika je zaměřena spíše na podporu rozvojových koncepcí než na subvence; to se děje ve spojení se sektorovými typy politiky a s okresními strategiemi rozvoje, přičemž hlavním problémem jsou zde skrovné zdroje.

Estonsko má tři nejdůležitější výhody:

- za prvé, naše země je malá; je možné a zcela snadné shromáždit specialisty z jednoho oboru, například plánovače, do jedné místnosti, aby si vyměnili informace, podělili se o vědomosti a zkušenosti s dobrými zkušenostmi z plánovací praxe. Ve větších zemích je tento způsob výměny informací časově mnohem náročnější;

- za druhé, byli jsme před sedmi lety nuceni začít se všemi plány rozvoje znovu. To znamená, že při současném zahájení a vytváření různých plánů jsou šance na realizaci těchto plánů jako jednotného a vzájemně funkčního systému větší;
- za třetí - každopádně musíme začít s radikálními změnami. Proto si ve srovnání s postupně se rozvíjejícími západními zeměmi při budování naší legislativy a státního systému musíme položit mnohem vyšší cíle. Proto se v textu dostáváme k dalšímu **NALÉHAVÉMU ÚKOLU** - jen abychom byli dosti chytří na to, abychom těchto výhod využili. Kdyby se nám to podařilo, mohla by se Evropa od nás brzy něco málo naučit, a to i pokud jde o plánování.

Systém plánování

Estonský plánovací a stavební zákon schválil parlament uprostřed léta 1995. Návrh zákonného systému plánování má čtyři stupně: celostátní plán, okresní plán, obecní komplexní plán, podrobný plán (viz tabulka). Obecnější plány jsou závazným podkladem pro podrobnější plány, neboť tak v případě nutnosti zůstává možnost snadno modifikovat obecnější plány pomocí podrobnějších plánů. Jediným přímo zavazujícím plánem je v městských oblastech pro všechny orgány podrobný plán, ve venkovských oblastech je to komplexní plán. Podrobný plán je závazným podkladem pro výstavbu ve městech. Proces plánování je veřejný - zahájení plánování musí být oznámeno veřejně, plány je nutno vypracovávat ve spolupráci s obcí a úřady, vystavení plánu na veřejnosti a jeho veřejné prodiskutování je povinné. Před uvedením v platnost musí být komplexní plány zkontrolovány okresním orgánem veřejné správy a okresní plány ministerstvem životního prostředí.

Termín dokončení okresních plánů byl stanoven tři roky po uvedení plánovacího a stavebního zákona do zákonné platnosti, tj. uprostřed léta 1998. Vycházejíc z toho, je Estonsko jedním z mála kandidujících států, v nichž všechny regiony/okresy mají moderní plány. Celostátní směrnice pro plánování ESTONIA 2010 dospěly současně do závěrečné fáze dokončení. Komplexní plány má asi polovina místních orgánů veřejné správy.

Plánovací praxe posledních let, výsledky a úspěchy

Chtěl bych dále zevšeobecnit některé výsledky plánování v Estonsku a v mezinárodních plánovacích aktivitách, na nichž se Estonsko podílí; tak dojdou k dalším naléhavým úkolům. Schválně budu "myslet vysoko", nebudu tolik hovořit o specifických územních problémech, ale spíše budu rozlišovat mezi všemi trendy a principy, na nichž by možná mohla být založena naše spolupráce, a též o problémech, jež je nutno řešit. Ve skutečnosti jsou to tytéž problémy, které uvádí Evropská charta regionálního/územního plánování, nebo v jejich rozšíření. V Estonsku jsme k těmto skutečnostem dospěli prostřednictvím nejlepších příkladů praktické plánovací aktivity posledních let.

Naším **NALÉHAVÝM ÚKOLEM** je jejich transformace v základy pro veškeré každodenní plánovací aktivity v Estonsku.

Plánování v procesu

Tvrdím, že dobře organizovaným plánovacím postupem se vytváří mnoho vzájemných propojení, což podstatně urychlí rozvoj a podpoří pokročení kupředu i na jiných úrovních plánování a správy. Není to pouhé tvrzení - je to zkušenost získaná v Estonsku při nejnovější plánovací praxi. V průběhu prací VASAB-2010 a na

příkladech nejuspěšnějších okresních a obecních pilotních plánů jsme si uvědomili výhody dobře sestavené interdisciplinární týmové práce. Pochopili jsme, že v případě interaktivní plánovací práce, z níž vzejde vzájemné propojení, je plánovací proces dokonce důležitější než plánovací dokument, který je jeho výsledkem.

Dobře vypracovaný plánovací proces

- vytváří interaktivní spojení mezi různými sektorovými oblastmi a všemi účastníky plánování;
- vytváří nové dovednosti a znalosti a syntetizuje je;
- je impulsem pro jiné úrovně plánování a veřejné správy;
- vyvolává ochotu k investicím;
- zajišťuje procesům rozvoje trvalou kontinuitu;
- pomáhá formovat skutečný tým zaměstnanců, kteří se podílejí na procesu plánování;
- zavazuje účastníky v procesu plánování mnohem přísněji k odpovědnosti za realizaci toho, co bylo naplánováno.

Zkrátka - dobře vypracovaný, interaktivní, vzájemné propojení způsobující proces plánování je především procesem učení. Může fungovat pouze v případě, že se všechny zúčastněné strany cítí jako rovnocenní partneři. Jednou z *conditiones sine quibus non* (nevyhnutelných podmínek) je zde těsné sepětí plánovače s řešeným územím. Není-li proces přitažlivý pro všechny zájmy, není výsledek. Vzájemné propojení vzniklé týmovou prací nelze nahradit jen tím, že se v problému vrtá jeden vychytralý expert. V nejlepším případě vznikne profesionálně dobrý projekt, ale bez procesu zaměřeného na vytvoření jeho podkladů je realizace diskutabilní. Princip zmíněný výše se obecně přijímá s místními plány, ale vzhledem k širším, zvláště mezinárodním plánům a projektům PHARE a INRRERREG je tendence zapomenout na něj. To má co dělat s předpisy PHARE a INTERREG.

Tyto přepisy praví, že region a místní orgán veřejné správy mohou být zadateli o projekt a partnery. Tento jev je vysvětlován pojmem "subsidiarita", ale přitom byly pravděpodobně zanedbány dva důležitější pojmy, a to "demokracie" a "spravedlnost". Ministerstvo nemůže být partnerem. Toto jsou nicméně projekty, při nichž realizace závisí ve velké míře na vládních subvencích. Samozřejmě se nesnažím vyslovit stížnost, že se tady "někdo pokouší degradovat význam ministerstva". To, co bylo uvedeno výše, však mohlo vrhnout světlo na skutečnost, že jestliže ministerstvo neparticipuje v procesu jako rovnocenný partner, nezaměřuje se na výsledek procesu a na požadavky, jež z toho plynou. Cenné myšlenky jsou zde ohroženy tím, že by mohly zůstat pouze na papíře. Jiný problém vyplývající z předpisů PHARE je ten, že PHARE zpravidla nepřiděluje zdroje na krytí prací spojených s místním rozvojem, ale spíše angažuje dobře placeného externího konzultanta, jež i ty nejlepší úmysly však nemohou poutat k případu tak silně jako někoho místního. Počítá-li se s tím že projekt rozvoje bude působit v rámci jedné země, měla by se dát přednost místním konzultantům. Úlohou externího konzultanta by mělo být toto:

- pomoc s metodologickým uspořádáním procesu plánování,
- přizpůsobení moderní plánovací praxe místním podmínkám,
- organizování školení vztahujícího se k projektu,
- organizování studijních cest za účelem obeznámení projekčního týmu se zahraničními zkušenostmi přímo na místě,
- zavedení a zkoušení nových technických dovedností.

To nás dovádí k nejdůležitějšímu **NALÉHAVÉMU ÚKOLU** - snažit se ze všech sil o shodnost předpisů PHARE a INTERREG s nejlepšími moderními praktickými zkušenostmi a principy v oblasti plánování.

Interakce

Plánování není pouze vypracovávání samostatných plánů, ale je to interaktivní systém/proces různých úrovní plánování a správy, kde se samostatné plány vypracovávají proto, aby interakci tohoto systému trvale specifikovaly a zdokonalovaly. Rozšířením tohoto systému by měly být mezinárodní projekty plánování. Estonsko dostalo jedinečnou šanci - celostátní plán se vypracovává současně s okresními plány, tedy s komplexními plány několika měst a venkovských obcí. Celostátní strategie regionálního rozvoje, reforma místních orgánů veřejné správy, celostátní sektorové plány rozvoje (energie, ochrana přírody atd.) a VASAB 2010+ jsou rovněž právě ve stadiu přípravy. V tak malé zemi jako Estonsko je dosažení interakce mezi projekty relativně snazší. Praxe ukázala, že právě mezinárodní projekty plánování jsou dosti často v oblasti interakce neúspěšné. Tam, kde kombinace mezinárodní, národní a regionální rozvojové aktivity je slabá, nebo vůbec není, je jejich tendencí zůstat teoretickým podnikem samotným pro sebe. Může to být způsobeno zapomnětlivostí, proč se dělají mezinárodní projekty územního rozvoje - pro zlepšení života lidí v dané oblasti. V nedávno vypracovaných projektech INTERREG zůstává jejich potenciální vliv na rozvoj řešené oblasti a vztah k aktivitě plánování na celostátní a regionální úrovni dost nejasný. To se vztahuje k jinému **NALÉHAVÉMU ÚKOLU** - mezinárodní a mezivládní projekty plánování by měly ve vztahu k národním, regionálním a sektorovým plánům různých zemí a při podpoře jejich interakce a spojení působit efektivněji a pro národní, regionální a sektorové plánovací aktivity různých zemí zařadit zpětnou vazbu a nové nápady.

Participace

To, co bylo řečeno, nás přivádí k otázce - kdo by měl participovat na mezinárodních projektech územního rozvoje. Pokud jde o územní rozvoj týkající se Evropy jako celku a vypracovávající směrnice politiky pro všechny, je to jasné - zde je kooperačním partnerem stát. Tato otázka se ve skutečnosti týká menších regionálních nebo tematických projektů. Máme příklad - rozvojová zóna Tampere - Helsinky - Tallinn - Riga (THTR). Tento projekt byl iniciován jako mezivládní aktivita a jsou do něj zapojeny tři estonské okresy. Práce na celostátní úrovni byla v různých zemích plánována různě - v Lotyšsku a ve Finsku byly participanty okresy, v Estonsku byl úkol realizován spolu se zapojením místních orgánů veřejné správy a nejvýznamnějších zájmových skupin. Estonská zpráva o tomto projektu byla syntézou výsledků získaných ze zpráv jednotlivých okresů, souhrnná zpráva THTR byla syntézou národních zpráv. Tak byl tento projekt v Estonsku s to splnit uvedený cíl - působit jako podporovatel potenciálu místního rozvoje. Proces sestavený tímto způsobem

- zapojuje místní orgány veřejné správy do rozhodování na širší mezinárodní úrovni;
- učí je metodám moderní týmové práce;
- umožňuje jim nahlížet na jejich vlastní problémy a potenciály v širších mezinárodních souvislostech;
- pomáhá navazovat (mezinárodní) kontakty, nutné pro rozvoj;
- vytváří pro místní orgán veřejné správy lepší možnosti (mezinárodního) marketingu;
- zlepšuje kooperaci mezi různými úrovněmi veřejné správy ve státě

a mezi ministerstvy a okresy různých zemí. **NALÉHAVÝ ÚKOL** - sestavení mezinárodních projektů plánování tak, že by zahrnuly i místní úroveň, kdyby to vůbec bylo možné.

Ekonomický a územní rozvoj

Následující případ by se mohl zdát podobný klasické otázce, co bylo první, zda vejce, nebo slepice. Praxe plánování posledních let v Estonsku dává na to pouze jedinou odpověď. Tuto odpověď lze vystopovat zvláště v našich nejlepších okresních plánech. Naším cílem bylo, aby okresní plány byly vypracovávány současně se strategií rozvoje okresu. Nejlepších výsledků bylo dosaženo tehdy, když byly tyto dva cíle zkombinovány do jednoho kompletního procesu, v němž okresní plán a strategie rozvoje jsou trvale specifikovány a vzájemně doplňovány. Vypracovávání okresního plánu a strategie rozvoje v okrese Pärnu poslouží jako příklad správně sestaveného procesu plánování. S přistoupením k příznivým zájmům je ekonomika a územní plánování pod vzájemnou kontrolou, práce v malém měřítku na mapě pomáhá docílit nezbytnou úroveň zobecnění i v textu a změnit přání vyjádřené slovně, někdy heslovitě, do realističtější podoby. Dokumenty k regionálnímu, místnímu a celostátnímu rozvoji vypracované tímto způsobem přidávají administraci v mezinárodním partnerství na spolehlivosti a závažnosti.

To je **NALÉHAVÝ ÚKOL** týkající se především vnitrostátního plánování - územní plánování a směrnice pro ekonomický rozvoj musí dostat mnohem více výstupů z procesu spolupráce - to by zvýšilo důvěryhodnost obou plánů a určitě by zvýšilo úlohu a prestiž územního plánování.

Úroveň práce v rámci mezinárodního územního rozvoje

Je pro nás přirozené, že plánování v rámci jedné země je rozděleno do různých úrovní - tradičně celostátní, regionální/okresní, místní komplexní a podrobné, a to ve většině evropských zemí. Každá úroveň má v tomto systému svou vlastní úlohu a normu pro přesnost. Na evropské úrovni se obecně neakceptuje rozšiřování dobrých zkušeností z praxe, a to i přes to, že i tak široce založené plánování se provádí v různé přesnosti a má různé úlohy. Ve spojitosti s návrhem rozšíření ESDP přistoupením států-kandidátů jsem se setkal s otázkou, zda je předmětem ESDP "výška letu"; umožní tato výška, z níž se shlíží na územní plánování členských států EU, kandidáty vůbec vidět? Myslím, že ne. Možná je třeba pozorovat společný územní rozvoj členských států a států-kandidátů "z letadla" o úroveň výše, a proč ne celou Evropu? ESDP zanechává společný projekt 15 členských států. Návrh kapitoly o přistoupení k ESDP, který se objevil v říjnu s velmi všeobecným a dosti nepřesným textem, pokud jde o údaje o každé jednotlivé zemi, tento předpoklad jen potvrdil. To už je "pasé". Proč neučinit jiný pokus, který by vyhovoval všem zemím v Evropě? S tím se už začalo - Rada Evropy a CEMAT iniciovaly zpracování Guiding Principles for Sustainable Development of the European Continent (Hlavní zásady pro trvale udržitelný rozvoj evropského kontinentu), týkající se záležitostí z nejbližší "výšky letu".

Bylo by možná rozumné limitovat mezinárodní plánování v Evropě na tři úrovně plánování:

1. Celoevropská úroveň, výstup pouze ve formě slovních směrnic/zásad, atd., které integrují a zevšeobecňují práci vykonanou v evropských regionech.
2. Úroveň jednoho evropského regionu. Jako dobrý příklad by zde

mohly posloužit VASAB 2010 zemí ležících kolem Baltického moře a starší Evropa 2000+. Hranice těchto regionů pro plánování by neměly záviset na členství v EU, ale na geografické integritě regionu. Výstupem práce na této úrovni by měl být plánovací návrh (jehož úkolem by měla být hlavní myšlenka versus specifické geografické informace) a text. K rozdělení regionů by mělo dojít na základě dohody mezi zeměmi, hranice regionů by se do jisté míry mohly překrývat.

3. Mezivládní komplexní, nebo tematické projekty územního rozvoje. Jako dobrý příklad zde může sloužit již zmíněný THTR. Na této úrovni by se mělo pracovat jednak pro spojení územních struktur různých zemí, jednak pro podpoření místního rozvoje.

Doufám, že tímto návrhem vyvolám diskusi, aby se došlo k společné dohodě.

Tímto typem podílení se na práci/rolích bychom se měli vyhnout dnešní duplicitě na evropské úrovni, kde se EU pokouší o vytvoření ESDP i včetně členských států, CEMAT připravuje Hlavní zásady a Evropská komise Spojených národů (UNEC) své vlastní Guidelines on Sustainable Human Settlements Planning and Management (Směrnice trvale udržitelného plánování a managementu lidských sídel).

To mne přivádí k nejvýznamnějšímu **NALÉHAVÉMU ÚKOLU** - abychom se v evropských plánovacích aktivitách vyhnuli duplicitě a našli rozumné rozdělení úloh a úrovní.

Integrace územního rozvoje a programy EU

Mezivládní plánovací práce mají v integraci všech evropských zemí a podpoře spolupráce v oblasti územního rozvoje velice důležitou úlohu. Tento typ multilaterálních společných projektů kooperace vyučovacím procesem mezi zeměmi a úrovněmi veřejné správy:

- podporuje interaktivní spolupráci mezi členskými a nečlenskými státy;
- zintenzivňuje integrační proces technické infrastruktury členských a nečlenských zemí;
- podporuje přípravu nečlenských zemí na integraci do EU;
- zintenzivňuje integrační proces nových členských států (Finsko, Švédsko) do EU;
- zaručuje lepší financování a funkčnost jednotlivých projektů/investic v případě pořízování;
- zaručuje převod moderního know-how a jeho efektivního využívání v zemích procházejících transformací;
- vytváří lepší atmosféru pro investice v zemích procházejících transformací;
- urychlí proces budování demokratické společnosti v zemích procházejících transformací;
- pomůže realizovat demokratické metody veřejné správy a plánování.

Zvláště naše země strádají kvůli zdrojům nedostačujícím k tomu, aby se podílely na takových společných projektech. Zde by byly řešením programy a zdroje EU. Bohužel i dnes jsou TACIS, PHARE, i INTERREG odděleny převysokou "berlínskou zdí". Tento problém mají zčásti řešit PHARE-INTERREG a INTERREG II C, ale dosud zůstalo jen při slibu. PHARE-INTERREG a INTERREG II C fungují zcela izolovaně, jejich projekty a prostředky jsou přísně od sebe odděleny, časové rozvrhy zcela odlišné. Jedním uloženým omezením je závislost financování PHARE-INTERREG na prostředcích z fondů INTERREG II C. Chtěli byste

příklad ze života? Zde ho máte - projekt územního rozvoje zóny Via Baltica (Baltská cesta), což je projekt rozšíření THTR. Udělali jsme, co jsme mohli, abychom jej vybudovali jako společný finsko-estonsko-lotyšsko-litevsko-polsko-německý projekt. Země PHARE podaly společnou žádost, pro INTERREG II C byla podána samostatná žádost. Jako se dnes říká v Rusku: myšlenka dobrá, ale výsledek k ničemu, jako vždy. Ve skutečnosti se ještě zabýváme dvěma samostatnými projekty, financovanými ze dvou samostatných fondů. Skupina, které požádala INTERREG, dostala souhlas na začátku léta, zatímco skupina, která požádala PHARE, jej dostala teprve nyní. Projekt INTERREG působí do srpna 2000, PHARE pouze do konce roku 1999 (podle nejnovější informace možná do března 2000). To znamená, že jeden projekt byl zahájen o půl roku dříve a skončí o půl roku později. Může mi někdo říci, jak je možné založit společný projekt na takových podmínkách? Pokud vím, tak PHARE-INTERREG už skončil. Dnes nikdo s určitostí neví, co se stane v nejbližší době.

Tak ještě jeden velmi významný **NALÉHAVÝ ÚKOL**: chceme-li opravdu podpořit územní rozvoj v celé Evropě a územní integraci Evropy, měli bychom co nejrychleji zahájit nějaký program, abychom vyhověli projektům územního rozvoje evropských zemí. **SPOJENÍM** mám na mysli jedno ohnisko v Bruselu, jeden zdroj financování a jeden časový rámec. Takový program by měl zahrnout všechny evropské země bez ohledu na členství v TACIS, PHARE či INTERREG. Je to nezbytnost vyplývající ze specifického charakteru územního plánování. Skutečně věřím, že toto poslední přání nezůstane jenom snem a že jednoho dne budeme s to zahájit například projekt společného programu vyhovujícího EU, který by se zabýval společnými problémy územního rozvoje ve Finsku, v oblasti Petersburg-Pskov v Rusku a v Estonsku. Tyto projekty by měly být trochu skoro stejně důležité i pro Evropu jako celek. Můžeme ještě snít, že ano?

DOBŘE VYPRACOVANÝ PLÁNOVACÍ PROCES:

- vytváří interaktivní vztahy mezi různými sektorovými oblastmi a všemi účastníky plánování;
- přináší nové dovednosti a vědomosti a provádí jejich syntézu;
- dává impuls jiným plánovacím a veřejnosprávním úrovním;
- vyvolává ochotu k investicím;
- zajišťuje nepřerušovanou kontinuitu;
- pomáhá vytvořit skutečný tým zaměstnanců místního orgánu veřejné správy (okresního orgánu veřejné správy);
- zavazuje účastníky procesu plánování mnohem přísněji k odpovědnosti za to, aby to, co bylo naplánováno, bylo i realizováno.

*Juri Lass
šéf odboru pro územní plánování
Ministerstvo životního prostředí
Estonské republiky
Překlad: PhDr. Marta Severová*

ESTONSKÝ ZÁKON O PLÁNOVÁNÍ A STAVEBNÍ ZÁKON

	Celostátní plánování	Okresní plánování	Komplexní plánování	Podrobné plánování
Předmět plánování	celá země	<ul style="list-style-type: none"> ■ celá země nebo její část ■ několik okresů nebo jejich částí ■ tematické plánování 	<ul style="list-style-type: none"> • venkovská obec nebo město • část venkovské obce nebo města 	<ul style="list-style-type: none"> • menší část obce nebo města
Závaznost vypracování	podle potřeby	podle potřeby (zákon vyžaduje vypracování prvních okresních plánů do 2 2. 6. 1998)	povinné	povinné jako základ pro zastavování a parcelaci v městských oblastech
Základní úkoly	<ul style="list-style-type: none"> • hlavní zásady územního rozvoje • vyvážení ekonomických, společenských a ekologických zájmů • vyvážení sídelního systému 	<ul style="list-style-type: none"> • integrace územního a ekonomického plánování • vyvážení státních zájmů s místními • směrnice pro trvale udržitelný rozvoj • lokalizace hlavních silnic a technických sítí (infrastruktury) • určení venkovských městských oblastí 	<ul style="list-style-type: none"> • zásady trvale udržitelného územního a ekonomického rozvoje • funkční zónování, lokalizace hlavních silnic a technických sítí (infrastruktury) • určení památek a přírodních rezervací • základní zásady využití ploch a výstavby 	<ul style="list-style-type: none"> • finální podmínky využití ploch a výstavby • parcelace • určení stavebních práv vůči parcele
Vystavení na veřejnosti, místo vystavení, doba trvání vystavení	celostátní veřejné sdělovací prostředky - podle potřeby	<ul style="list-style-type: none"> • centrum okresu • obec • 6 týdnů 	<ul style="list-style-type: none"> • obec • centrum a subcentra • 4 týdny 	<ul style="list-style-type: none"> • obec • centrum a příslušné subcentrum • 2 týdny
Nevyhnutelné předpoklady prosazení	schválení okresy a asociacemi obcí	schválení ministerstvem životního prostředí	schválení guvernérem/správce okresu	v případě podrobného plánování bez ohledu na komplexní plánování - schválení okresní veřejnou správou
Prosazující orgán	vláda	guvernéř/správce okresu	obecní rada	obecní rada nebo orgán veřejné správy
Povinnost harmonizace	ministerstva	<ul style="list-style-type: none"> ■ orgány veřejné správy sousedního okresu ■ místní orgány veřejné správy v řešeném území ■ jiní, určení ministerstvem životního prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ■ sousední místní orgán veřejné správy ■ úřady pro ochranu přírody a kulturního dědictví ■ jiní, určení správcem/guvernérem okresu 	<ul style="list-style-type: none"> ■ úřady pro ochranu přírody a kulturního dědictví ■ jiné sektorové úřady
Právní dopad	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazené celostátní plánování je závaznou základnou pro okresní plánování ■ není přímý dopad na zákonné orgány 	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazené okresní plánování je závaznou základnou pro komplexní plánování ■ není přímý dopad na zákonné orgány 	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazené komplexní plánování je závaznou základnou pro podrobné plánování ■ prosazuje omezení na subjekty ve venkovských oblastech 	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazené podrobné plánování tvoří základ pro stavební projekty a vydávání stavebních povolení ■ prosazuje omezení v městských oblastech
Kompensace škod způsobených omezovacími opatřeními plánování	není	není	v případě, že stávající využití ploch je ve venkovských oblastech omezeno	v případě, že je stávající využití ploch omezeno
Povinnost revize	do roka po regulérních volbách do parlamentu, zpráva předložena vládě	do roka po regulérních volbách do místních orgánů veřejné správy	do šesti měsíců po volbách do místního orgánu veřejné správy	do šesti měsíců po volbách do místního orgánu veřejné správy
Klient/Poživatel	Ministerstvo životního prostředí	okresní orgán veřejné správy	místní orgán veřejné správy	místní orgán veřejné správy, nebo strana zainteresovaná v plánování a výstavbě
Změny plánů	v okresním plánu lze navrhnout částečné změny	<ul style="list-style-type: none"> ■ v komplexním plánu lze navrhnout částečné změny platného okresního plánu ■ nový plán 	v podrobném plánu lze navrhnout částečné změny platného komplexního plánu	při novém podrobném plánu pro celou řešenou oblast, nebo její část